

Titel:	NAH, Niet Altijd Handig!
Auteur:	Hanneke van der Werf
Illustraties:	Marja Meijer
Uitgeverij:	Syntax Media
Plaats van uitgave:	Arnhem
Jaar van uitgave:	2003
ISBN:	90 805594 4 X
Doelgroep:	8-12 jaar
Aantal bladzijden:	56

Korte inhoud:

“Wat maakt een kind door als een broer, zus, vader of moeder hersenletsel oploopt? De aandacht gaat vaak naar het gezinslid mét Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH), maar wat betekent dat voor de rest van het gezin? Wat verandert in hun dagelijks leven? Wat maken de broers, zussen, zonen en dochters door? Dit boekje is bedoeld voor die kinderen (8 tot 12 jaar) om zelf te lezen of voor te lezen.

We volgen Inge en Willem. De broer van Inge krijgt een ongeluk. De vader van Willem ligt in coma. Beiden houden er NAH aan over.

Hanneke van der Werf beschrijft in alle eenvoud en met veel inlevingsvermogen het leven van Inge en Willem van dag tot dag. Elk kind zal zichzelf herkennen, zich bedenken hoe het thuis nét even anders is dan bij andere kinderen, zich getroost voelen en benoemd zien wat hij of zij doormaakt.”

Samenvatting eerste verhaal: NAH: Niet Altijd Handig!

De pappa van Willem had iets aan zijn hart en heeft daardoor in coma gelegen. Nadat Jaap net wakker werd, mogen zijn kinderen, Willem en Tara, op bezoek. Pappa ziet hen echter niet en doet ook niets.

Willem vraagt zich af of pappa eigenlijk wel blij is om hem te zien!? Hij zegt niet eens de naam van Willem!

Zuster Saskia uit het ziekenhuis legt alles uit: *“Pappa heeft in coma gelegen en het is altijd zo dat je daarna niet weet hoe iemand wakker wordt. Sommigen weten bijna niks meer, anderen kunnen niet meer praten, sommigen weten alles, maar kunnen zich niet meer goed bewegen. Wat pappa heeft, weten ze nog niet precies.”*

Na twee maanden in het ziekenhuis mag pappa Jaap eindelijk naar huis. Willem is blij want hij vond de bezoeken in het ziekenhuis maar niks. Hij kon geen spelletjes doen met pappa, of gaan wandelen met hem, alles was te druk voor pappa!

Ook al herinnert pappa de naam van zijn zoontje nu weer, soms reageert hij helemaal niet! Ook niet op de welkom-thuis-tekeningen... Pappa wordt vlug moe na zijn thuiskomst en mamma huult als haar man even uitrust op bed. Willem weet niet goed wat hij moet doen en gaat slaan tegen zijn boxbal...

Sommige dingen weet pappa niet meer zo goed, zoals dat hun hond Bronco niet mee binnenmag op school of waar de klas van Willem is... Jaap vergeet ook steeds weer dingen, zoals de hond bij de school!

Soms wordt pappa om een kleine reden boos... Voor pappa is er soms veel te veel lawaai en is het te druk.

Maar soms is pappa ook juist heel gek en leuk! Samen met pappa zit Willem in het badje in de tuin te spetteren en te lachen. Ook kan hij soms heel grappige dingen zeggen: *“Heb je je tanden al gekamd?”*

Eigenlijk weet je nooit hoe pappa zal reageren...

Daarom mogen er ook niet altijd vriendjes op bezoek komen want pappa kan moeilijk tegen de drukte. Ook voor de vriendjes is het moeilijk want er is niets te zien aan de vader van Willem. *“Er is gewoon iets met zijn hoofd. Die doet het niet meer goed.”* Maar als Jaap plots boos wordt, schrikt het vriendje van Willem zich rot! De rest van de familie zijn de uitbarstingen van pappa al gewoon en zij trekken het zich niet meer zo aan. Als Wouter, het vriendje van Willem niet meer op bezoek mag komen, wordt Willem heel kwaad. Mamma stelt voor om eens te gaan praten met Wouter en zijn mamma.

Soms denkt Willem dat het hoofd van pappa weer beter wordt als hij zich weer dingen herinnert. Maar dit is enkel toeval...

Een pappa die niet alles onthoudt, is ook wel handig! Zo vergeet Jaap dat hij Willem verboden heeft een snoepje te eten!

NAH, soms, maar Niet Altijd Handig dus!

Samenvatting tweede verhaal: Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet.

Martijn, de broer van Inge, heeft een verkeersongeluk gehad waardoor hij een arm gebroken heeft en een flinke klap op zijn hoofd en nu ligt hij in coma...

Het ziekenhuis vond Inge maar naar: allerlei apparaten, een slapende broer die er net dood uitzag, ... Inge wilde alleen maar zo snel mogelijk weer weg!

Sinds haar broer in het ziekenhuis ligt, heeft Inge nergens meer zin in. Ze denkt alleen maar: *“Was Martijn nou maar twee seconden later weggegaan. Had de auto maar iets langzamer gereden, was ik er maar bij geweest om hem te waarschuwen. Waarom moest ik nou zo nodig met mijn vriendinnen fietsen en niet met Martijn? Zou het dan niet zijn gebeurd?”*

Ze wil gewoon dat alles weer normaal wordt: geen verdriet, geen gepieker, geen plotse huilbuien van mamma, ...

Als Martijn uiteindelijk wakker wordt, denkt Inge dat alles weer wordt zoals vroeger. Iedereen is blij: pappa, mamma, de meester op school, haar klasgenootjes, ... Maar in het ziekenhuis schrikt Inge: alle apparaten en slangetjes zijn er nog en Martijn is niet echt wakker! Een zuster legt haar uit dat ze nog niet weten wat er in zijn hoofd beschadigd is. *“Misschien kan hij zich heel veel niet herinneren of kan hij niet goed bewegen. De komende tijd gaat dit onderzocht worden. Het duurt nog wel even voor Martijn weer thuis is en hij zal niet meer de oude Martijn van voor het ongeluk zijn.”*

Na twee maanden ziekenhuis en revalidatiecentrum mag de broer van Inge naar huis. In het centrum hebben ze hem veel geleerd zoals zelf zijn veters strikken. De dingen die hij nog niet kan, gaan ze hem thuis leren en op een speciale school. Inge moet toch wel een beetje huilen 's avonds in bed en pappa huilt lekker mee!

Martijn is niet meer de oude Martijn als voor het ongeluk. Zo wordt hij bijvoorbeeld snel boos als er iets veranderd zoals later eten of niet de geplande stappen ondernemen. Ook kan hij een echt plaagbeest zijn die niet weet van ophouden. Het vriendinnetje van Inge wil dan ook graag bij haar thuis spelen want dan kan Martijn hen niet meer pesten.

Soms wordt Martijn zo kwaad dat hij zelfs naar pappa schopt en er ontstaat een fikse ruzie! Inge tekent een galgje en een mannetje dat met zijn benen spartelt. Ze schrijft

'Martijn' erbij in een ballonnetje. Dan zucht ze en frommelt het papier in elkaar en gooit het snel weg. Ze wil niet dat iemand het ziet...

Inge wil niets vertellen over haar broer in de vertelkring. Niemand begrijpt dat hij haar altijd pest, geen minuut kan stilzitten, dat je hem alles moet uitleggen en dat hij heel snel boos wordt. Ze zullen toch denken dat ze zich aanstelt want er is toch niets te zien aan Martijn!? Later op de dag wil ze wel aan haar meester vertellen over Martijn en dat lucht super op!

Als Inge een verjaardagsfeestje plant, wil ze liever niet dat Martijn erbij is... Mamma begrijpt dat Inge tussen twee vuren zit: aan de ene kant hoort Martijn erbij maar aan de andere kant denkt Inge dat het vast niet goed gaat en dat haar feestje dan is verknald! Mamma denkt dat het inderdaad niks is voor Martijn en stelt voor dat hij een middagje naar opa en oma gaat. Inge wil dan wel dat Martijn ook een snoepzakje krijgt net als de andere kinderen!

Soms schaamt Inge zich voor haar broer. Zeker als hij heel erg boos wordt op mamma als ze in de stad zijn. Maar als er iemand vindt dat mamma over zich laat lopen, wordt ze ook kwaad! Ze weten toch niets over Martijn!?

Ondanks al de ruzie wil Inge zeker niet dat Martijn nog iets ergs overkomt! Als hij zich pijn doet in de speeltuin, schiet Inge in paniek en als ze merkt dat het toch niets is, is ze super opgelucht!

Een vriendinnetje zegt tegen Inge dat er zo te zien niets meer aan de hand is met haar broer maar Inge antwoordt: "*Dat denk je, maar ik zie, ik zie wat jij niet ziet!*"